

Башкортостан Республикаһы

Кырмыскалы районы муниципаль районы хакимиәте

Муниципаль дөйөм белем биреү бюджет учреждениеһы

Бекетов төп дөйөм белем биреү мәктәбе

Каралды

МБ ултырышында

протокол № 1

«28» 08 2015 йыл

А.В.Матвеева.

Килешелде

Укытыу эштәре буйынса

директор урынбасары

В.С. Гусева

«31» 08 2015 йыл

Раслайым

мәктәп директоры

--- Е.В.Маркелова.

«1» 09 2015 йыл

2015-2016 укыу йылына

6 класс өсөн башкорт (дәүләт) теленән

эш программаһы

Төҙөнө:

башкорт теле укытыусыһы

Йәнешева Зөбәйзә Әбүзәр кызы.

Бекетов ауылы

Аңлатма языу.

Башкорт теле – башкорт халкының туған теле һәм Башкортостан Республикаһының дәүләт теле булып һанала.

Туған телдең метапредмет белем биреү функцияһы мәктәптә белем алыу процесында бала шәхесен формалаштырыуға “Башкорт теле” предметтың универсаль, дөйөмләштереү характерын билдәләй. Башкорт теле баланың фекер үсешенә булышлык итә; белем һәм күнекмәләргә үз аллы үзләштереү һәләттәрен үстерә, шулай ук укыусыларҙың үстөрөүсә укыу эшмәкәрлеген ойштора. Туған тел башкорт мәҙәниәтенән өйрәнеүгә нигеҙбулып тора һәм башкорт әҙәбиәтенең рухи тел байлығын үстөрөүгә булышлык итә; укыусыларҙы кешелектең мәҙәни тарихи тәҗрибәһенә ылықтыра. Киләсәктә төрлө белемдә үзләштереү һәм һаклау формаһы буларак, башкорт теле бөтә предметтар менән тығыз бәйләнештә тора һәм профессиональ күнекмәләргә үзләштереү сифатына йөгөнтө яһай. Аралаша белеү, шул һөҙөмтәлә уңыштарға өлгәшеү, юғары профессиональ һәм социаль әүземлек шәхес тормошоноң төрлө өлкәләрендә өлгәшелгән уңыштарын билдәләүсә характеристикаһы булып тора. Туған тел баланың төрлө тормош ситуацияларында тәрбиә-этик нормаларын формалаштырыу нигеҙе; үз кылыктарына дәлилле баһа биреү мөмкинлеген үстерә.

Укыу предметына дөйөм характеристика.

Күп милләт халыктары төйәк иткән Башкортостанда, башка милли республикаларҙағы кеүек үк, төп аралашыу теле булып рус теле хезмәт итә. Рус теле аша башкорт халкы ла, рус булмаған башка милләт халыктары ла илебез, донъя әҙәбиәте, мәҙәниәте, сәнғәте, һәйбәт йолалары, йәғни рухи байлыктары менән таныша. Юғары укыу йорттарына абитуриенттар рус теле һәм әҙәбиәтенән һынау тапшырып инә. Дәүләт ойшмаларында ла эш рус телендә алып барыла.

Был күренештәрҙең эҙемтәһе шул: республикалағы милли составы күп төрлө булған ауыл, ҡасаба һәм ҡалаларҙа башкорт балаларының байтағы туған телендә һөйләшә, аралаша белмәй. Шул арҡала туған теленән, мәҙәниәтен туған халкының тарихынан айырылған, уны белмәгән кеше генә түгел, ә башка илдәргә, башка халыктарға, уларҙың телдәренә, мәҙәниәтенә ҡарата ихтирам һәм игтибар тойғоһо булмаған быуын үсә, ә былар бөтәһе лә ошо йәһәттән һизелерлек саралар күреү зарурлығын тыуыра.

1995 йылда үткәрелгән Беренсе Бөтә донъя башкорттары Королтайы, башкорт халкын тергеҙеү, тыуған телде, тарих менән йолаларҙы, әҙәбиәт менән мәҙәниәттә өйрәнеү кәрәклеген билдәләп, тейешле ҡарарҙар ҡабул итте.

Башкортостан Республикаһы Президентының Указы менән 1999 йылдың 15 февралендә башкорт теле, рус теле менән бер рәттән республикала дәүләт теле тип ҡабул ителде. Рус телендә белем биреүсә мәктәптәрҙә укыусы башкорт балаларына туған телен өйрәнә алһын өсөн мөмкинлектәр тыуырылды. Ошо указға ярашлы һәм Башкортостан Республикаһының «Мәғариф тураһында» законы нигеҙендә республика мәктәптәрендә укытыу һәм тәрбиә биреү Концепцияһы төзөлдө. Концепцияла әйтелә: « Ҡайһы ғына проблеманы алма:

Укытыусылар әзерләүе, программалар һәм дәреслектәр языуымы, милли башкорт мәктәбендә йәки башкорт булмаған мәктәптәрҙә балаларға телдә өйрәтеүе-барыһын да хәл итеү өсөн башкорттарҙың тел йәһәтенән өс төркөмгә бүленеүен иҫәпкә алырға кәрәк»

Былар түбәндәгеләр:

1. башкорт мөхитендә тыуып үскән һәм башкорт мәктәбендә әсә телендә укыған балалар;
2. башкорт мөхитендә үсмәгән, рус һәм башка телдә эшләүсә мәктәптәрҙә белем алған, башкорт телен предмет буларак өйрәнгән балалар;
3. башкорт телен белмәгән башка милләт балалары. Улар рус мәктәптәрендә белем алалар, башкорт телен предмет буларак практик күзлектән сығып өйрәнәләр.

Был программа Концепцияла күрһәтелгән икенсе һәм өсөнсө төркөм балаларына, йәғни укытыу рус телендә барған мәктәптәрҙә белем алыусы балаларға тәғәйенләнгән.

Бындай мәктәптәрҙә башкорт теленә өйрәтәүҙе түбәндәге принциптарға нигеزلәнгән аткарырға кәңәш ителә:

1. Башкорт телендә башкорт менталитеты сағылышын күрһәтәү.
2. Башкорт теле- балаларҙы башкорт донъяһына алып инеү, уларҙың тарихи асылына кайтарыу асҡысы.
3. Башкорт телен туған теленә таянып өйрәнеү.
4. Башкорт телен тик телмәр һәм аралашыу, фәкәт практик максаттарҙан сығып өйрәнеү.

Башкортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы тарафынан күп кенә рус мәктәптәрендә, шулай ук республиканың төньяк-көнбайыш райондарында быға тиклем татарса укытып килгән мәктәптәрҙә башкорт телен укытыу индерелде. Ата-әсәләр ҙә үз балаларының туған телен һәм әҙәбиәтен өйрәнеү зарурлығы менән кызыкһына башланы.

Мәктәптә башкорт теленә өйрәтәү «Укытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрҙең I-XI сыныфтары өсөн башкорт теле программа» ына нигеزلәнгән төзөлө.

Эш программаһы 70 сәғәткә бүленгән (азнаға 2 сәғәт) , шул иҫәптән контроль эштәр өсөн 4 сәғәт.

Максаттар һәм бурыстар:

Укыусыларҙа башкорт телендә һөйләгәнде, укығанды, радиотапшырыуҙар тыңлағанды аңлау күнекмәләре булдырыу (аудирование).

- Аралашыуҙа кәрәк була торған типик һөйләмдәрҙе күсереп, үз фекерҙәрен билдәлә кимәлдә үз аллы языу күнекмәләрен булдырыу.
- Башкорт телен өйҙә, йәмәғәт тормошонда, хезмәт процесында практик файҙаланырға өйрәтәү.
- Башкорт телен практик өйрәнеүгә бәйләп, балаларҙы башкорт халқының тарихы, мәҙәниәте, сәнғәте, әҙәбиәте, милли йолалары, башкорт халқының күренекле шәхестәре, уларҙың эшмәкәрлеге, ижады һәм башкалар менән таныштырыу, балаларҙы башкорт донъяһына алып инеү, башкорт халқына, үзҙәре йәшәгән тәйәккә ихтирам һәм һөйөү тәрбиәләү. Текстағы яңы һүзҙәр, фразаларҙы аңлатыу, һүзлек эше үткәрәү мотлак.
- Әсәрҙе өлөшлөп, һайлап, ролдәргә бүлөп, сылбыр буйынса укыу, тексты магнитофон язмаһынан тыңлау, йөкмәтке буйынса һорауҙарға яуап биреү кеүек эштәр башкарылғанда, һүзлек эше иғтибар үзәгендә тора.
- 5-6-сы кластарҙа алған белемдәр тулыландырыла. Темалар буйынса языусылар, шағирҙар ижады менән таныштырыу, яңы текстар укыу, диалог һәм монолог ярҙамында бәйләнешле һөйләм төзөү дауам итә.
- Туған тел, белем, укытыусы, мәктәп һәм көзгө байлыҡ тураһында һөйләшеү күберәк урын ала.

- Бәйләнешле текст төзөү, бер телдән икенсе телгә тәржемә итеү күнегеүзәре башкарыла.

Укыу предметын үзләшереүзәң шәхсән, метапредмет, предмет һөзөмтәләре

1. Класта һәм өйзә башкарыла торған язма эштәр өйрәтеү һәм тикшереү характерында була.

Уларға түбәндәгеләр инә:

- башкорт теленән төрлө типтағы күнегеүзәр;
- тәржемә эштәре (башкорт теленән рус теленә һәм киреһенсә);
- дәреслектәрзәге әзәби текстарға пландар төзөү;
- һораузарға язма яуаптар һәм иншалар;

– тел һәм әзәби материалдар буйынса аналитик һәм дөйөмләштереү тибындағы схемалар, проекттар һ.б. төзөү.

2. Башкорт теленәң ағымдағы, сирек йәки йыл азағында, шулай ук укыу йылы башында инеү диктанты, зур темаларзан һуң йомғаклау контроль эштәре үткәрелә. Ағымдағы контроль эштәр программаның өйрәнелгән материалын үзләштереүзә тикшереү максатында узғарыла. Уларзың төрө һәм үткәреү йышлығы өйрәнелә торған материалдың катмарлылығынан, укыусыларзың белем кимәленән сығып билдәләнә. Ағымдағы контроль эштәр өсөн укытыусы йә тотош дәресте, йә уның бер өлөшөн генә файдалана ала.

3. Укыу йылы башында инеү диктанты, сирек һәм йыл азағында йомғаклау контроль эштәре мәктәп администрацияһы менән берлектә төзөлгән график буйынса үткәрелә. Контроль эштәрзә сиректең беренсе көнөндә һәм дүшәмбелә үткәреү тәкдим ителмәй.

Программа материалының үзләштереү кимәле укыусыларзың дәрестәрзә телдән биргән яуаптарына һәм язма эштәренә карап баһалана. Бының өсөн башкорт теленән һәр класта түбәндәге күләмдә контроль эштәр, язма эштәр үткәреү карала:

Язма эш төрзәре диалог төзөү, төшөп калған хәрефтәрзә куйып языу укыусыларзың укыу кимәленә, белеменә, мөмкинселегенә карап укытыусы карамағына калдырыла һәм улар урынына шул ук күләмдә түбәндәге язма эштәр үткәрергә мөмкин:

- карточкалар менән эш;
- тест;
- һүрәт буйынса һөйләмдәр төзөү;
- текста һөйләмдәрзә һүззәр тәртибе;
- терәк текстар менән инша язырға өйрәнәү;
- һүзлек диктанты;
- һөйләмдәр төзөү;
- һүзлек менән эш;
- һүрәтләү иншаһы;
- синквейн төзөү (слайд төзөү: шәжәрәләр, минең ғаиләмде...)

Укытыу предметының йөкмәткеһе

Беззе мәктәп каршылай – 8 сәғәт

1 сентябрь- Белем көнө. Укыусыларзың хезмәт көндәре башланыуы. Белем, тел тураһында мәкәлдәр өйрәнеү. Грамматика буйынса 1-5-се кластарға үткәндәрҙе кабатлау.

Башкортостан ере буйлап- 11 сәғәт

Башкортостан Республикаһы, уның тарихы, күренекле шәхестәре, байлыктары менән танышыу. Тема буйынса һөйләү телмәрен үстөрөү, ижади эштәр башкарыу. Башкорт телендә эйәлек төшөнсәһе. Сифат. Сифат дәрәжәләре. Синоним. Антоним. Омоним.

Юл йөрөү кағизәләре һәм билдәләре- 5 сәғәт

Хәүефһезлек, юл йөрөү кағизәләре, транспорт төрҙәре тураһында һөйләргә, өйрәтеү, укыу материалын тасуири, аңлы укыу. Рәүеш.

Рәүеш дәрәжәләре.

Почта. Телефон. Телеграф- 5 сәғәт

Почтала үҙендә тотателлефондан дөрөс һөйләшә белеү, хат языу кағизәләренә өйрәтеү. Кылым. Кылым һөйкәләштәре. Хәбәр һөйкәләше. Хәҙерге заман.

Кыш дауам итә – 8 сәғәт

Кыш мизгеленең үзенсәлектәре. Текстар укыу, шиғырҙар, һынамыштар ятлау, һөйләү һәм языу телмәрен үстөрөү, һүҙ байлығын арттырыу. Кылымдың хәбәр һөйкәләше. Үткән заман. Киләсәк заман.

Дуҫ кәҙерен бел – 9 сәғәт

Ысын дуҫлыҡтың зур мәғәнәгә эйә булыуы, уны һаҡлай белеү. Дуҫлыҡ хақында әсәрҙәр укыу, мәкәлдәр табыу. Кылымдың шарт һөйкәләше.

Башкортостан йылғалары, күлдәре. Экология мәсьәләһе- 5 сәғәт.

Башкортостандың тәбиғәте, уның байлыктары тураһындағы мәғлүмәт менән таныштырыу. Республикаға йылға, күлдәр тураһында текстар укыу. Уларҙың атамаларының мәғәнәһе, килеп сығышы тураһында һөйләшеү. Экология мәсьәләһе. Кылымдың теләк һөйкәләше.

Һанарға өйрән – 9 сәғәт

Көн режимы. Азык-түлек магазины. Телмәрҙә һандарҙы практик кулланыу. Һан. Һан төркөмсәләре. Ябай һәм кушма һандар.

Бына тағы яҙ килде- 6 сәғәт

Яҙ мизгеленең үзенсәлектәре. Язғы тәбиғәтте күзәтеү. Осоп килеүсә коштар тураһында һөйләшеү. 1 май, 9 май байрамдары. Грамматика буйынса 6-сы класта үтелгәндәрҙе кабатлау.

Тизҙән йәй етә- 4 сәғәт

Йәйге тәбиғәт, укыусыларзың йәйге ялы тураһында әңгәмә. Тема буйынса текстар укыу, шиғырҙар ятлау. Тәбиғәткә экскурсия ойоштороу. Грамматика буйынса үтелгәндәрҙе кабатлау, нығытыу.

Тематик планлаштырыу

VI класс, йылына 70 сәғәт. Азнаға 2 сәғәт иҫәбенән.

	Тема	Укыусыларзың эшмәкәрлек төрҙәре	Үткәреү ваҡыты		искәрмә
			Планлаштырылған	фактик	
	Безҙе мәктәп ҡаршылай 8 сәғәт				
1.	Беренсе сентябрь-белем көнө.Башкорт теленен үзенсәлектә өндәре, әйтелешә.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив : һүзлектәр менән эш итеү	2.09		
2.	Көзгө тәбиғәт.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив : һүзлектәр менән эш итеү	4.09		
3.	Безҙен мәктәп,безҙен класыбыз.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға	9.09		

		диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бэлэкэй текстар төзөү. Комуникатив : Һүзлектәр менән эш итеү			
4.	Һүз- тел матурлығы.Һан.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бэлэкэй текстар төзөү. Комуникатив : Һүзлектәр менән эш итеү	11.09		
5.	Азна көндәре һәм минен азналык режимым.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бэлэкэй текстар төзөү. Комуникатив : Һүзлектәр менән эш итеү	16.09		
6.	Коштар йылы якка китә	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү.	18.09		

		Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Коммуникатив : Һүзлектәр менән эш итеү			
7.	Контрль диктант Светофор	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Коммуникатив : Һүзлектәр менән эш итеү	23.09		
8.	Р. Сабитов. Белем иле. Һөйләм төрҙәре.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Коммуникатив : Һүзлектәр менән эш итеү	25.09		
9.	Тыуған илем- Башкортостан.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү.	30.09		

		Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
10.	С. Юлаев. Тыуған илем. Башкорт телендә эйәлек төшөмсәһе.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	02.10		
11.	Ә.Ихсан. Башкортостан. Эйәлек зат ялғаулы исемдәрҙең килеш менән үзгәреше.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	07.10		
12.	Ф.Фәткуллина “Мин батыр”. Сифат.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү:	09.10		

		тема буйынса бөләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
13.	С.Бәзретдинов. Файзалы казылмалар.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып беләү: тема буйынса бөләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	14.10		
14.	Өфө-Башкортостандың баш калаһы. Сифаттарзың яһалышы.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып беләү: тема буйынса бөләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	16.10		
15.	Башкортостандың тәбиғәте. Сифат дәрәжәләре.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып беләү: тема буйынса	21.10		

		бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
16.	Башкортостан флагы. Сифат дәрәжәләре	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	23.10		
17.	Контроль диктант. “Илем - Башкортостан”	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	28.10		
18.	Хаталар өстөндә эш. Һөйләй тарих биттәре. Синонимдар.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар	30.10		

		төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
19.	Бына ниндәй егеттәр бар! Антонимдар. Омонимдар.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	06.11		
<i>Юл йөрөү кағизаләре һәм тамгалары 5</i>					
20.	Б.Байым. Светофор. Фразеологизмдар.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	11.11		
21.	Хәйерле юл. Рәүеш тураһында төшөмсә.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса	13.11		

		бэлэкэй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
22.	Троллейбуста. Рәүеш дәрәжэләре.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бэлэкэй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	18.11		
23.	Тикшерев эше.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бэлэкэй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	20.11		
24.	Хаталар өстөндә эш. А.Игебаев. Самолетта остом.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бэлэкэй текстар	25.11		

		төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
	<i>Почта.Телеграф.Телефон 5</i>				
25.	Телефондан нисек һөйләшергә? Кылым.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	27.11		
26.	“Ишәк, эт, бесәй, этәс” әкиәте. Кылым һөйкәләштәре.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	02.12		
27.	Кылымдың бойорок һөйкәләше.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар	04.12		

		төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
28.	Хат языу. Кылымдың хәбәр һөйкәлеше. Хәзерге заман	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	09.12		
29.	Газета- журналға язылыу. Хәбәр һөйкәлешенә хәзерге заман юклык форманы.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	11.12		
<i>Кыш дауам итә 8</i>					
30.	Башкортостанда кыш. Хәбәр һөйкәлеше. Үткән заман.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар	16.12		

		төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
31.	Контроль диктант “Кыш башы”	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	18.12		
32.	Кышлаусы коштар. Үткән замандың юклык формаһы. Хаталар өстөндә эш.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	23.12		
33.	Ни өсөн шыршыны бизәйзәр?	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү.	25.12		

		Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
34.	Хәбәр һөйкәлеше. Киләсәк заман.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	15.01		
35.	Экскурсия .Кыш- матур мизгел!	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	20.01		
36.	Кластан тыш укуу. Яңы йыл менән!	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив:	22.01		

		Һүзлектәр менән эш итеү			
37.	Ж. Кейекбаев. Айыу ниңә кышын йоклай?	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Коммуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	27.01		
<i>Дуслык кәзәрән бел 9</i>					
38.	Нимә ул дуслык?	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Коммуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	29.01		
39.	Тикшерәү эше	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Коммуникатив:	03.02		

		Һүзлектәр менән эш итеү			
40.	Эт- кешенең тоғро дуҫы. Хаталар өҫтөндә эш	Шәхсән: әхләки – этик нормаларҙы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төҙөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төҙөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	05.02		
41.	Д.Фәтихова. Кем дуҫ?	Шәхсән: әхләки – этик нормаларҙы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төҙөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төҙөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	10.02		
42.	А. Ғабдрахманов. Әсәйемдең тыуған көнө. Кылымдың шарт һөйкәлеше.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларҙы һаклау Регулятив: укуу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төҙөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төҙөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	12.02		

		эш итеү			
43.	Р.Бикбаев. Дуслык ауыр сакта Һынала.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	17.02		
44.	Әсәй.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	19.02		
45.	А. Йәгәфәрова. Дуслык менән шаярмайзар.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	24.02		

46.	“Йылан менән балыҡ” әкиәте.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларҙы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төҙөү. Танып беләү: тема буйынса бәләкәй текстар төҙөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	26.02		
<i>Башкортостан йылгалары, күлдәре. Экология мәсьәләһе. 5</i>					
47.	Башкортостан- икенсе Швейцария.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларҙы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төҙөү. Танып беләү: тема буйынса бәләкәй текстар төҙөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	02.03		
48.	Ағизел буйында.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларҙы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төҙөү. Танып беләү: тема буйынса бәләкәй текстар төҙөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	04.03		

49.	Тәбиғәтте нисек яратырға? Кылымдың теләк һөйкәлеше.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып беләү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	09.03		
50.	Б.Мәһәзиев. Башкортостан-матур таштар иле.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып беләү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	11.03		
51.	Контроль диктант “Алда йәй”	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып беләү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	16.03		
Һанарға өйрән – 9 сәғәт					

52.	Һанай беләһеңме? Һан тураһында төшөңсә. Хаталар өстөндә эш	Шәхсән: әхләки – этик нормаларҙы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып беләү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	18.03		
53.	Көн режимы. Ябай һәм кушма һандар.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларҙы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып беләү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	23.03		
54.	Азык-түлек магазиньнда. Һан төркөмсәләре. Төп һандар.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларҙы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып беләү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	06.04		
55.	Өфө урамдарьнда.	Шәхсән: әхләки	08.04		

	Рэт хандары.	– этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү			
56.	Йыйыу хандары.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	13.04		
57.	Сама һәм кәсер хандары.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникатив: Һүзлектәр менән эш итеү	15.04		
58.	“Акбузат” ипподромы. «Һан»	Шәхсән: әхләки – этик	20.04		

	темаһын кабатлау.	нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: һүзлектәр менән эш итеү			
59.	Борсоулы мәғлүмәттәр.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: һүзлектәр менән эш итеү	22.04		
60.	Һораузарға яуаптар.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: һүзлектәр менән эш итеү	27.04		
	<i>Бына тағы яз килде 6</i>				
61.	Яз килде.	Шәхсән: әхләки – этик	29.04		

		нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: Һүзлектәр менән эш итеү			
62.	Кеше һәм үсемлектәр.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: Һүзлектәр менән эш итеү	04.05		
63.	Коштарзы каршылайбыз.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: Һүзлектәр менән эш итеү	06.05		
64.	«Алтын тамсы» әкиәте.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы	11.05		

		һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: Һүзлектәр менән эш итеү			
65.	Бесәй балаһы Петрик менән сыскан (әкиәт)	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: Һүзлектәр менән эш итеү	13.05		
66.	Башкорт егете Шәкирийән	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: Һүзлектәр менән эш итеү	18.05		
<i>Тиззән йәй етә 4</i>					
67.	Экскурсия. Йәйге тәбиғәтте күзәтәбез.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы	20.05		

		һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: Һүзлектәр менән эш итеү¹			
68.	Контроль диктант. “Файзалы үтһен ялың! ”Һандар.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: Һүзлектәр менән эш итеү¹	25.05		
69.	Хаталар өстөндә эш. Кластан тыш укыу. Һаумы йәй.	Шәхсән: әхләки – этик нормаларзы һаклау Регулятив: укыу мәсьәләһен кабул итеү, бирелгән ситуацияға диалогтар төзөү. Танып белеү: тема буйынса бәләкәй текстар төзөү. Комуникат ив: Һүзлектәр менән эш итеү¹	27.05		
70.	6-сы класта үтелгәндәрзе кабатлау. Йомғаклау.				

Укыу процесын укыу-укытыу методик һәм матди-техник яктан тәмин итеү

1. Аслаев Т. Х., Атнағолова С.В. Телмәр үстөрөү буйынса сюжетлы картиналар.-Өфө:Китап, 1996.
2. Башкорт теле таблицаларза, схемаларза һәм кағизәләрзә. Әүбәкирова З.Ф.– Өфө, 2006.
3. Башкорт әзәбиәте буйынса аудио-видеоәсбап.- Өфө: Башкортостан Республикаһының Мәғариф министрлығы. 2005.
4. Башкорт теле грамматикаһы таблицаларза. Фонетика. Морфология. - Башкортостандың бәләкәй даһийы. Өфө : «Эдвис» укытыу – методика үзәге, 2008.
5. Башкортса – русса мәкәлдәр һәм әйтемдәр һүзлегә. – Өфө: Китап, 1994.
6. Ғәбитова З. М., Усманова М. Ғ.- Укытыу урыс телендә алып барылған мәктәптәрзең 6 синыфы өсөн «Башкорт теле» дәреслегенә методик күрһәтмәләр.-Өфө: Китап, 2003.
7. Әхтәмов М.Х.- Башкорт теленәң антонимдар һүзлегә.-Өфө: Китап,1987.
8. Әхтәмов М.Х.- Омонимдар һүзлегә.-Өфө: Китап, 2006.
9. Журналдар: «Башкортостан укытыусыһы», «Акбузат», «Аманат».
10. Китап, 2006 .
11. М.И. Баһауетдинова, Г.Н. Йәғәфәрова- Башкорт телен һәм әзәбиәтен заманса укытыу.-Өфө: Китап, 2009.
12. табл
13. Толombaев Х.А., Дәүләтшина М.С. Башкорт теле: Укытыу рус телендә алып барылған мәктәптәрзең 6-сы класы укыусылары өсөн дәреслек. – Өфө : Китап, 2010.
14. Толombaев Х.А., Дәүләтшина М. С., Сиразетдинов З. Ә. Башкортса өйрәнәйек. Урыс мәктәптәрзенең 1-4 – се синыфтары өсөн башкорт теленән электрон дәреслек. – Өфө: Мәғариф министрлығы, 2003.
15. Усманова М. Ғ. Башкорт теле грамматикаһы таблицаларза һәм схемаларза.
16. Усманова М. Ғ., Ғәбитова З.М.- Башкорт теленән диктант һәм изложениелар йыйынтығы: Рус мәктәптәрзенең 5-11-се клас укытыусылары өсөн кулланма.- Өфө: Китап, 2009.

Материал-техник кулланмалар

- телевизор
- видеомагнитофон
- компьютер